

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Magistra vitae

(+). Așteptăm de mult o temeinică și amplă istorie a Bisericii. Ce am avut și avem e bun. Dar ne trebuia cu mult mai mult. În sfârșit, așteptarea ne este satisfăcută de către o autoritate consacrată în materia din chestie! d. ZENOVIE PĂCLIȘANU a scos Istoria creștinismului antic (Oradea, 1937, pag. 357) ca prim volum din trei, câte ne vor da istoria creștinismului în general, pentruca al patrulea volum să se ocupe de istoria Bisericii Române Unite în special.

Privitor la gândul care l-a călăuzit în alcătuirea operei sale ne lămurește autorul însuși: „Cartea, cum poate observa ușor oricine, nu vrea să fie un manual pentru academiile noastre teologice și de aceea am evitat stilul didactic care, pe lângă părțile bune are, de cele mai multe ori, și un defect capital: plictisește. Ea nu se adresează nici specialiștilor și astfel lipsită de obiceiul aparat științific, care face lectura atât de greoaie, ci se adresează cititorilor culți, doritori să cunoască, dintr-o expunere limpede și sintetică, marile linii esențiale ale evoluției instituțiunii creatoare a civilizației umane moderne”.

Răstimpul îmbrățișat de „Istoria creștinismului antic” sunt primele șapte veacuri. Lucrarea are două părți (I: creștinismul până la conciliul dela Nicea; II: Creștinismul dela conciliul dela Nicea până la sfârșitul veacului al 7-lea). În cele unsprezece capitole ale acestor două părți (6 + 5) se tratează: răspândirea creștinismului în primele trei veacuri; persecuțiunile creștinilor; constituirea și dezvoltarea ierarhiei bisericești; viața creștinilor în primele trei veacuri; Biserica în imperiul roman dela conciliul din Nicea până la sfârșitul veacului al 7-lea; dezvoltarea ierarhiei bisericești, viața creștinilor, ereziile și evoluția dogmatică a creștinismului în acest răstimp. — Presum se vede: tot ce interesează pe cel ce vrea să cunoască formația istorică a Bisericii lui Hristos în vremile ei de întemeiere, conturare și consolidare.

Problemă vastă, complexă și de imensă însemnătate, aceasta. Autorul însă i-a făcut față ca maestru în materie. Desăvârșit stăpân pe cunoștințe de ansamblu și de amănunt; de o precizie și sobrietate numai rar de tot întâmpinată la atâția istorici, d. Păclișanu știe să aleagă totdeauna ceea ce-i peremptoriu doveditor și amplu lămuritor pentru cetitorul cult, căruia-i este merită lucrarea. Lăsând la o parte izvoare de mână a doua, se provoacă numai la autorități indiscutabile. Și asta cumpănit, sine ira et studio, mănât numai de dorul de a lăsa la cuvânt oamenii, lucrurile și faptele înseși, și nici de cât cedând ispitei de a „face” istorie după mărunți, adesea chiar meschine, prejudicii personale, ori de altă natură. — Opera aceasta, a cărei continuare până în capăt o dorim cât mai grabnică, e un model de seriozitate și onestitate de breaslă istoricească, și ar fi păcat să lipsească din vre-o bibliotecă parohială ori particulară a vre-unui fu cult al Bisericii noastre.

Pentru pace

— Datorii creștinești și românești ale ceasului de față —

(—). Se vorbește mereu de război. În toate zilele. E o temă aproape banală, de safon, care nu mai provoacă nici o încruntare de sprâncene, nici o umbră de îngrijorare. Atâta tot vopsim pe diavol pe perete, până când ne familiarizăm cu el. Mai mult: începem a crede în el ca într-o fatalitate inexorabilă. Se găsesc teoreticieni smintiți cari îl declară lege fundamentală a universului și pârghie a oricărui progres, pe când pacifismul n'ar fi decât toga lașității și a defetismului. Un fel de tradare.

Paralel cu această pregătire spirituală, mai intens chiar decât ea, se fac pregătirile celelalte, diplomatice și militare. Vizitele, tainice ori cu tămbălău răsunător, între reprezentanții țărilor, nu mai conțenesc; e un du-te-vino neîntrerupt. An de an noi fabrici de armament. Cu sutele. Pe toate părțile globului. Cresc uluitoare bugetele tuturor țărilor pentru „apărarea națională”. Cifrele sunt adevărate fantastice. Zi de zi noi roțiri de aeroplane, noi bombe, alte gaze ucigătoare. În fiecare direcție batem azi recordul de ieri. Tindem la perfecția puterii de ... distrugere și ucidere.

Lumea pare cu adevărat un uriaș cazan al Satanei, ținut sub continuă și crescândă presiune. Te cuprinde mila când vezi universală inconștiență cu care se ațâță focul distrugerii generale și te cuprind fiorii când îți dai seama că această continuă fierbere a cazanului nu poate sfârși decât printr-o explozie.

Orice suflet creștin se cutremură în fața acestei perspective însângerate. Atâta însă nu ajunge. Fiecare trebuie să facă tot ce poate pentru îndepărtarea primejdiei. Și nu e puțin ceea ce poate. — Fiecare, înainte de toate, se poate ruga, mult și stăruitor, lui Dumnezeu. El e Impăratul păcii. El poartă, după nepătrunse sfaturi, soarta lumii și a țărilor. În mâna lui e pacea și războiul. Să cerem mereu și fără încetare pacea.

De altă parte, avem o grea răspundere și ca țară, ca cetățeni. Trebuie, firește, să ne întărim granițele și să ne asigurăm apărarea. Acesta e primul comandament național de sine înțeles. Dar mai e altceva, tot atât de important. În jocul de forțe și de alianțe, de echilibrul cărora depinde menținerea păcii ori izbucnirea măcelului, noi ne avem locul și importanța noastră. Ei bine, nu trebuie să avem nici o umbră de șovăială în atitudine, nici o tremurare de echivoc. Trebuie să stăm hotărâți și neclintiți în blocul păcii. A face și numai un gest de simpatie, a arăta și măcar un pas șovăitor spre cei care vreau „revizuire” și cultivă „imperialisme”, ar fi adevărată crimă. Asta ca țară. — Iar noi, ca cetățeni, suntem răspunzători unul fiecare de atitudinea țării, de curente de opinie publică ce se formează în ea.

Și avem vini necontestate în această privință! Trăiește doar și se lăfăiește, sub ochii și în parte pe banii noștri, o presă puternică rostul căreia nu este altul decât să producă o deviere a sentimentului public spre tabăra puterilor imperialiste, dușmane nouă prin toate tradițiile și prin toate interesele lor. Cresc sub ochii și cu concursul nostru curente și mișcări populare cari afișează categoric acest „ideal”, pe care promet să-l realizeze în 24 de ore după ajungerea la putere. Cum e cu puțință acest lucru, nefiresc și potrivit marilor comandamente naționale, care se confundă cu idealul păcii? Suntem vinovați cu toții de această pervertire. Unii prin cooperare, alții prin bunăvoință, alții prin simpatizare, și iarăși alții prin tăcere, prin tolerare, prin desinteresare rău înțeleasă.

De-a țara și de-a războiul să nu se joace nimenea. Sunt lucruri mult prea mari și prea serioase, decât să ne putem permite și cea mai mică nesocotință când e vorba de asigurarea păcii și a hotarelor noastre.

Făcători de pace trebuie să fim, prin rugăciune stăruitoare și faptă pilduitoare, nu numai în câmpul internațional, ci înainte de toate la noi acasă. Avem nevoie de desăvârșită pace internă.

Frământările și răsturnările politice din ultima vreme sunt, fără îndoială, cât se poate de îngrijorătoare. Tulburarea și sfâșierea sufletească a țării trebuie să fi ajuns la proporții extraordinar de grave, pentru a justifica ultima schimbare de guvern, cu toate consecințele ei.

Prin actualul guvern, numit al „uniunii naționale”, țara a fost pusă într-o situație nouă, excepțională. A căuta acuma, în fața faptului împlinit, explicații, justificări ori recriminări, ar fi pierdere de vreme zadarnică. Un singur lucru putem și trebuie să facem: să contribuim cu toții la valorificarea momentului politic deosebit de greu, spre binele neamului. Dacă motivarea și justificarea stării excepționale în care ne găsim o constituie luptele intestinale, marile porniri de ură și de vrășmășii dintre partide și tabere politice, apoi datoria fiecărui cetățean este să contribuie din toate puterile la marea pacificare sufletească, fără de care nu se poate clădi nimic trainic și nu se poate face nici o îndreptare serioasă în rosturile țării.

Pe această cale, a liniștirii duhurilor tulburate, a trezirii tuturor la conștiința datoriei și răspunderilor de cetățean, trebuie să ne dăm silința a reveni cât mai curând la normal. Acesta este astăzi primul și cel mai important interes național în politica internă. Suntem, în această privință, de perfect acord cu d. prof. și ministru N. Iorga, care în declarațiile făcute ziarului olandez „Telegraaf” din Amsterdam

și publicate în „Neamul Românesc”, spunea între altele următoarele:

„Viața nu merită să fie trăită dacă nu poate cineva gândi și vorbi liber.

„Admir pe Mussolini, — și prețuiesc în Hitler că a știut să restabilească pacea socială și că a dăruit din nou oamenilor bucuria prin munca îndeplinită de dânșii.

„Dar la noi nu este neliniște socială. Pentru a ocroti națiunea noastră nu este nevoie de nici o revoluție.

„Eu sunt un om bătrân și la vârsta mea preferă cineva drumurile liniștite împotriva aventurii. Ce va aduce viitorul apropiat pentru țara noastră, nimeni nu știe. Noi trăim cu toții în așteptare. Dar, orice ar putea să se întâmple, Dumnezeu să ne păzească de două lucruri: de răii sfătuitoari și de așa numiții salvatori ai națiunii.

„Cu oameni obișnuiți și cinstiți, cu Parlament și lege fundamentală, se poate atinge tot ce este de nevoie”.

Osânda neopăgânismului nazist. Oamenii Bisericii lui Hristos zic lucrurilor pe nume, de orice ar fi vorba, și cu orice risc. Campaniei de calomni național-socialiste la adresa Sf. Părinte i-a răspuns zilele trecute *Card. Faulhaber* din München, care a rostit de pe amvonul bisericii Sf. Mihail din orașul său de reședință o cuvântare de protest, ținută în termeni pe cât de limpezi și categorici, pe atât și de energici. Reproducem, după agenția „Radior”, o mică parte din punerile la punct ale Purpuratului bavarez:

„Prin presă și prin diferite discursuri s'a pretins că Papa conspiră cu comunismul, că este dușmanul poporului german și că Sf. Scaun este răspunzător de războiu. Acestea sunt calomni pe care nu le pot trece cu vederea. S'a spus că biserica nu este persecutată în Germania, fiindcă bisericile n'au fost arse și preoții n'au fost spânzurați. Dar dacă se știe, că 82 școli ale ordinilor religioase și că 15000 elevi catolici au fost transferați în alte instituții șco-

lare, suntem în drept să vorbim de o persecuție a bisericii”.

„In ultimul timp s'a vorbit de o „biserică națională” și de creierea unui „Dumnezeu național”. Astfel de idei ies din cadrul unei concepții exacte asupra bisericii, neținând seamă de esența însăși a Dumnezeirii, atunci când se tinde ca din ea să se facă monopolul unui singur popor. O biserică și un Dumnezeu pentru toate popoarele, iată adevărata biserică, adevărata credință și adevăratul Dumnezeu. Se aduc acuzații Sf. Părinte că se amestecă în chestiunile politice. Nimic nu este mai departe de spiritul său decât aceste chestiuni. El nu vrea să se îngrijească decât de biserica Sf. Petru. Unii au crezut că o înțelegere între biserică și Patrie nu este cu putință. Ori, acest lucru este desmăluit de Anglia, care a dat un exemplu contrar. Istoria dovedește că biserica n'a stat în calea evoluției popoarelor”.

Cartea și colportorul

Oricât de bună ar fi cartea, trebuie răspândită. În răspândirea cărții rolul principal îl are, de multeori, nu cartea însăși ci *reclama cărții*, critica literară. Fără o reclamă insistentă o carte poate fi îngropată, neglijată, uitată. — Cartea și presa creștină nu se bucură de prea multă atenție, în cercurile literare, — ba de multe ori nici în cele ecleslastice, din pricina necunoașterii cuprinsului cărții.

Dacă în clasa cultă prezentarea cărții o face cronică și critica literară — profană ori religioasă —, cine o face în mijlocul poporului? Azi n'o face nimeni. Măine va trebui să o facă *colportorul*. — Prin colportor cartea poate ajunge și acolo unde filmul și radio-ul nu ajunge —; în fiecare casă.

Colportorul e sufletul colportajului, de aceea el trebuie să intrunească anumite *condițiuni*. Colportorul să fie convins de măreția chemării lui. Să știe că el, alături de preot — când nu e preotul el însuși colportorul — împarte pâinea spirituală celui flămând, îndreptă-

șii celui rătăcit, și luminează pe cel din lăturea morții.

Colportorul să fie un creștin practicant, în el să poți arăta pe Hristos. Să nu fie numai un teoretician al sfințeniei, ci un tehnician al acesteia.

În raport cu cartea, colportorul trebuie să cunoască până în amănunte cuprinsul cărților ce le distribuie. Să rețină pasajele mai frumoase pentru a le putea citi și prezenta celor interesați. Din discuția la care se angajează poate întrezări construcția sufletească a individului, după aceasta va recomanda ceea ce poate fi mai folositor acestuia. Nici un colportor nu e iertat să uite a coordona cărțile desfăcute Sf. Scripturi, pentru a arăta că ele nu caprind învățături potrivnice acesteia.

Mijloacele de desfacere. Cele cunoscute și experimentate până azi pot fi menținute, altele pot fi studiate și aplicate pentru viitor.

În viitorul apropiat episcopii să albească o mașină care să poată fi deodată *biblioradio filmobus*.

Protopopiatele să întrețină un secretar care să fie și colportor. — Vizitele protopopești să nu fie strict protocolare, ci ocazii de înnoire spirituală a parohiei. — Când fiecare parohie va fi vizitată minimum de 2 ori de colportor, n'ar strica dacă s'ar face chiar o sfințire a cărților. N'avem rugăciune specială în Euhologiu răsăritean pentru acest scop; Dl N. Iorga a cerut formularea și introducerea ei în Euhologiu. Societatea de răspândire a cărții condusă de Dl prof. unit A. Mureșanu, „Cartea sub icoană”, așa procedează. A răspândit astfel zeci de mii de volume.

Să nu ne înspăimântăm de oboseală, sărăcie. Colportorul adventist, bunăoară, străbate Țara Românească dela Sinaia până la Constanța —, intrând în fabrici, căsărmi, cantine, birouri, etc învingând ceea ce pe noi ne înspăimântă. — Să nu fim noi capabili de o reînnoire?

Strigă în gura mare și nu te opri. „Înalță-ți glasul ca o trâmbiță și vestește poporului — ... Imi cere hotăriri drepte, poporul

Foiața „Unirii”

Fundamentul filosofic și istoric al metodei evanghelice

de: Prof. Ioan Micălea

II. *Ce spune istoria?* Aplicarea acestei metode în învățământul religios nu este o inovație; ea a fost utilizată de toți marii învățători ai creștinismului, începând cu Isus Hristos și până în veacul al XVII. Așa încât pe lângă fundamentul ei filozofic, mai are teme și în istorie.

Isus Hristos a fost modelul adevărat al învățătorului nu numai prin adevărurile pe care le-a propus, ci și prin *modul* în care le-a propus. În această privință Păr. Pinard, dela Boullaye spune într-o conferință ținută la Notre-Dame, că însuși Intruparea, pe lângă motivul și scopul Răscumpărării, ar avea și un motiv pedagogic, și anume, de a concretiza adevărul supranatural, de a-l face susceptibil oamenilor din trup, pentruca de aci, de pe acest amvon al crucii să poată ridica pe oameni la adevărurile eterne. — Doar însuși Isus spune: Vreți să vedeți cum e Tatăl? (nu, să știți; că nu se adresează rațiunii).

„Cine a văzut pe Fiul, a văzut pe Tatăl; căci eu sunt în Tatăl și Tatăl întru mine este”. Iar la Tatăl nimeni nu se poate ridica (nici în înțeles real, cu personalitatea sa, în viziunea beatifică, nici în înțeles pedagogic, de a cunoaște pe Tatăl cât e cu putință să fie cunos-

cut) dacă nu e tras de Fiul. În pedagogia divină Isus Hristos este punctul de mănecare, cunoscutul; Ordinea supranaturală este punctul de sosire, necunoscutul la care trebuie să ajungă omul prin cunoașterea lui Hristos. — Ori, ce e oare aceasta dacă nu cea mai minunată aplicare a metodei inductive?!

Cum procedează Isus Hristos în propunerea adevărurilor vecinice? Isus pleacă totdeauna dela o comparație, parabolă, pildă, întâmplare concretă, pentruca să ajungă la un adevăr înalt. Iubirea Tatălui din cer o concretizează în: „un tată avea doi feciori”; iubirea aproapei în: „un om s'a pogorit din Ierusalim în Ierichon”; împărăția cerului se aseamănă cu un grăunte de muștar. „Care dintre voi de va avea un bou sau un azin?” Dela focul fierarului, mințile ascultătorilor sunt ridicate la focul de veci; dela bucuria nunții, la fericirea vecinică; dela semanța semănătorului la „semanța este cuvântul lui Dumnezeu”. „Isus nu vorbea decât în asemănări”, pregătind astfel cu grije ogorul sufletesc al ascultătorilor, ca să poată încolți în el semanța adevărurilor vecinice. Nu este domeniul din care să nu scoată Isus pilde și asemănări. Le ia de-acolo unde se găesc: din istoria divină a Legii vechi, din mediul social, familiar, istoria profană — uneori, și mai cu seamă din întâmplările vieții cotidiene, așa încât putem conchide cu Păr. Roy, că „metoda catehistică a Mântuitorului nostru manifestată de Evanghelie este metoda *inductivă integrală*”¹⁾.

¹⁾ Méthode pédagogique de l'Enseignement du Catechisme p. 344.

Dar să vedem în ce chip au procedat apostolii Domnului? Din scrisorile și cuvântările ținute de ei se poate desprinde și aceasta. Nici într'aceste nu lipsesc asemănările și pildele, întâmplările concrete ori închipuite care servesc ca mijloace pedagogice de rangul prim. Ei aseamănă Biserica cu un trup al cărui cap este Hristos; și precum un trup multe mădulări are și toate se ajută împrumutat, întocmai așa datorință avem aceia cari formăm trupul mistic al lui Hristos, să ne iubim și ajutăm reciproc; se aseamănă cu un concurs unde învingătorul este încoronat cu ramură de lauri trecători, însă răsplata virtuții are lauri cari nu se veștezesc niciodată. Boului care treeră nu-i leagă nimeni gura și atunci apostolul lui Hristos să nu fie oare vrednic de cele trupești, când el v'a dat vouă cele spirituale? etc.

Același chip de a instrua pe credincioși în tainele religiunii lui Hristos îl găsim și la sfinții Părinți. S. Augustin, la cererea diaconului Deogratias din Cartagina, a scris o *îndrumare* despre modul în care trebuie să procedăm la pună Catehismul: „De rudibus catehizandis”, care recomandă discipolului său „să înceapă prin o povestire istorică completă, căci prima instrucție catehetică trebuie să fie însuși povestirea cuprinsă în Scriptură... Am putea aminti și pe S. Ciril din Alexandria, S. Clemente, dar spațiul nu ne permite. Ne restrângem numai la unii dintre aceia cari s'au silit să dea chiar principiul metodice clare. Așa, S. Francisc de Sales zice: asemănările au eficacitate de necrezut pentrucă luminează priceperea și mișcă voința”. S. Vincențiu de Paul, în „Petite mé-

dorește să se apropie de mine" (Isaia 58 1-3). Dacă vom asculta glasul Domnului, cred că vom fi „dregători de spărturi" (Is. 58, 12) pentru că spărturile ruinătoare au apărut deja.

Pr. Șt. Medveșan

Regimul postului. Preotul român ortodox D. Buzatu are, la „cronica externă" a revistei „Renașterea" (Dec. 1937) din Craiova, câteva rânduri cu privire la *deslegarea dela post*, ce merită să fie reținute. Punctul de vedere justificat de p. Buzatu e cel tradus în faptă de biserica Romei, în temeiul unui drept străbun al ei. Și fiindcă-i Biserica vie care înțelege nevoile vremii și le satisface în cadrele legii. Trecând peste observația alături de adevăr, că adecă „Biserica popistașe" ar da adesea deslegare dela post „nu numai pentru condiții speciale, ci tuturor credincioșilor", reținem celea ce urmează:

„Prea rari sunt credincioșii de astăzi cari respectă în întregime opreliștele puse de toate posturile păstrate teoretic de tradiția creștină. Regimul postului, în întregimea lui, este binefăcător, dar aspru. De aceea Biserica și-a exercitat totdeauna dreptul de a da deslegări pentru multe feluri de împrejurări. Așa bunăoară pentru internate, cazărni, cantine se *dă slobozire anuală de rigorile postului*. Condițiile de viață și de muncă ale zilei, ca și subreziența fizică a generațiilor din urmă, fac foarte greu de suportat postul.

[...] Cu prilejul expoziției mondiale dela Paris, din anul acesta *Cardinalul Verdier, arhiepiscopul locului*, la cererea părintelui Reviers de Mauny, comisarul general al Pavilionului pontifical din Expoziție, a dat slobozenie obștească de post tuturor persoanelor ce vor lua masa în cuprinsul Expoziției, în zilele sortite în chip normal postului.

Fără îndolală că mulți ar fi călcat postul și fără involarea Bisericii; iar cei pușini l-ar fi dus cu oarecare luptă de sine. Dând deslegare însă, Biserica și-a arătat și valorificat un drept al ei străbun.

thode", insistă asupra faptului că „trebuie explicat prin comparații familiare adevărurile Evangheliei, cum a făcut Isus și S. Francisc de Sales". Fénelon: „nu propuneți nimic care să nu fie îmbrăcat în imagini sensibile";¹⁾ iar S. Ioan de la Salie, S. Ioan Vianney, S. Filip Neri și S. Ion Don Bosco cred că nici nu e necesar să fie citați pentru că au fost pedagogii cari s'au sfințit pe ei înșiși învățând pe alții, prin pilde și imagini reintrecute până astăzi.

Ar fi însă o greșală dacă am susține că metoda activă, inductivă sau cum ne place s'o numim, evanghelică, a stăpânit până la sfârșitul veacului al XVII în întreg învățământul religios. Nu. Au fost oameni mari cari au crezut, că mai bine se potrivește metoda deductivă cu caracterul autoritar al religiei și că metoda teologică care dă definiția întâi, se potrivește mai bine și Catehismului mic. O serie de mari teologi și predicatori sunt de părerea că întâi trebuie învățată definiția de rost, apoi explicată și în urmă înțeleasă. Intre ei s'ar putea aminti Bossuet și cu mici restricții chiar Dupanloup. La Saint-Sulpice a stăpânit această metodă veacuri de-a rândul.

Cu toate acestea, astăzi în veacul celor mai multe experiențe pedagogice metoda aceasta este abandonată și înlocuită cu metoda evanghelică-inductivă, care are rădăcini în filozofie și care își are un trecut de aproape două mii de ani, deși cu întreruperi. O foarte vastă literatură pedagogică s'a pus în serviciul răspândirii și utilizării metodei evanghelice în

Rostul filmelor

Pășesc cu sfială pe arena polemică, fiind vorba de data aceasta de magistru și discipol. Sunt cu dovotat respect față de binefăcătorul și profesorul meu p. prof. Leonte Opreș, căruia-i cer scuze că îndrăznesc a intra ca a treia persoană în hora discuției cu cinematograful și încă alătura de p. A. Rusu, (nu știu dacă nu cumva e vorba de fostul meu coleg de liceu — și împreună elevi ai p. prof. L. Opreș).

Mărturisesc sincer: de cum am citit articolul „Cinematograful parohial" din „Unirea" No. 5, al p. Aurel Rusu, am rămas tare însufleșit, muncindu-mi capul, cum aș putea face și eu să-mi procur un asemenea aparat de proiecțiuni, cu filme de conținut religios, învârstate eventual cu nevinovate scene comice, toate numai lucruri bune și folositoare. Pentru aceasta, socotesc de potrivit să aștern și eu pe hârtie rândurile ce urmează.

Procurarea aparatului cu magnetoul pentru curent, 10 000 Lei, plus filmele, adevărat că e cam mult pentru omul sărac. Dar unde se poate și cine poate, aflu de foarte potrivit să și-l procure. Mare parohie să fie, pentru că singură să și-l poată procura și, la adevăr grăind, nici n'are rost ca fiecare parohie să și aibe cinematograful său. Nici eu nu sunt de părerea aceasta. Ci, măcar *fiecare protopoplat* să și aibe un aparat de acesta, să zicem: cu cele 14 icoane „calea crucii", cari să ruleze după dorință și necesitate, prin parohiile din district. Asta și pentru motivul temerit, ca nu cumva rulând prea des aceleași filme în aceeași parohie, dela un timp lumea să înceapă a se plictisi de ele. ș. a.

Uzul și rulara prin parohii s'o facă un preot tânăr și priceput care se poate deplasa mai ușor, anunțat ori chemat de cu bună vreme în parohia respectivă, după ce, bun înțeles, terenul e pregătit în prealabil de preotul local. Lumea va merge val — și dacă întâi nu atât

invățământul religiei. Franța, Italia, Germania, Canada, America și Ungaria au pus în practică deja de un sfert de veac concluziile acestor principii metodice și n'au cuvinte suficiente pentru a și arăta mulțumirea.

La noi, unde, dacă se propune catehismul și dacă se propune după vr'o metodă, atunci cu siguranță că nu e aceea despre care vorbim. La noi învățământul celor mici — fiindcă în școala secundară am avut prilejul să văd lecții in excepționabile din punct de vedere metodic și cred că stau lucrurile altfel decât în învățământul primar — zic, că în școala primară catehetul a rămas tot la întrebarea care pretinde numai decât definiția, pe care o dă însă tot el. O lecție moartă, plictisitoare și greoaie, o lecție care plutește în văzduh și acolo și rămâne, fiindcă intelectul celor mici atât de strâns legat de materie la această etate, nu se poate ridica singur la aceste înălțimi.

Credem că a sosit timpul ca preotul — catehet să își la ca model de învățător pe Isus Hristos, iar ca „lecție model" o parabolă, să zicem aceea a Sămănătorului și, după cum se desfășoară în mod progresiv învățământul acolo, rămânând tocmai la sfârșit explicația și aplicarea, așa să se nizuască ca să se întâmple și în cazul dat. *Fiindcă peste hățușul complicat al metodelor savante se ridică blruitoare metoda lui Hristos, metoda evanghelică. Urmând pe Hristos și în privința metodică, nu cred că vom greși. Prin urmare: pe urmele lui Hristos, imitând pe Hristos!* (Stărușit)

de mulți, apoi pentru a doua oară, satul tot. Din această pricină e foarte de dorit ca „misionarul" să fie destoinic mai adaug: și cucernic, pentru că prinzând pe toată lumea la „mozi" — să-le conferențeze despre ce avem noi mai arzător de lipsă: credință vie, dragoste față de stat, biserică, ș. a.

Locul: la sat unde nu e casă culturală, e singură potrivită — școala. Sunt sigur că nu se va afla nici un director școlar — de bună credință, cre să nu cedeze sala mai mare, a acestui scop. În primul rând, lui și copilașilor le-ar fi de așa mare folos ecranul!

Timpul, pentru sate, îl socotesc de cel mai potrivit atunci când țăranul nostru îl mai liber de munca economică. Adecă începând din luna Octomvrie până'n Aprilie. Apoi în d. m. sărbătorilor chiar și peste vară, mai ales când se potrivește două sărbători consecutive.

Intrarea, dacă absolut gratuit nu se poate, modesta contribuție (pentru filme și deplasare) de 1 Leu de persoană, — bogășii și intelectualii satelor sigur vor da mai mult, — socotesc că n'ar fi mult.

Efectul — de care se îndoieste p. prof. L. Opreș, — îl judec bazat pe experiență. Am avut fericirea să-l am chiar pe Sf. Sa la mine la Cib, prin 1931, și efectul asupra noastră a spectatorilor — deși era un film cu tablouri fixe, — a făcut foarte bună impresie, cu toate că au fost vederi antice: orașul Pompei. Nu pot uita însă filmul: viața lui Isus, cu proiecțiuni mobile a unui misionar dela Sibiu, venit pe aici în 1933. Ca preot și om matur, am lăcrimat și eu la scenele sguuitoare cu uciderea pruncilor din Bethleem; durerile Maicei Domnului; trădarea lui Iuda, judecata lui Isus; Răstignirea, ș. a. Sătenii noștri au rămas nespuse de impresionati, până la strigăte împotriva jidanilor — ca oarecând credincioșii cutărei parohii de pe Câmpie sub impresia cuvântului intraripat al regretatului Coltor!

Câte lucruri bune nu le-ai putea spune oamenilor bătrâni-tineri, bărbați-femei, buni-răi, la a căror inimă nu poți ajunge așa de ușor și oricând, fiindcă poate la biserică nu-ți vin ori îți vin rar, iar dacă te duci la el acasă nu-i află, ori eventual îl află rău dispuși.

Și'n fine alte multe neajunsuri. Pe când la astfel de prilejuri — lumea trage. Și, de multeori serii întregi de predici și conferințe nu pot face cât niște reprezentanții bune de teatru sau cinema, cu reflexii potrivite pentru că este ceva în eul omului ce-l face că ce vede ochiul — chiar și'n imitație, să creadă inima! Cât de cuminte a fost glasul infalibil al Preaf. Pius al XI-lea, când, între alte mijloace de propagandă bună, a enumerat și cinematograful!

Nici pe departe — cred eu — intenția p. A. Rusu, din articolul menționat, n'a fost ca pastorația preotului să se mărginească exclusiv la propovăduirea cu cinematograful în parohie. Nu, la așa ceva nimeni nici gândi nu se poate. Ar fi o aberație formală să nu mai predici, de ex., să nu mai faci vizite pe la credincioși, ori, ferească Sfântul, să-ți neglijezi Sf. Liturghie, administrarea sf. sacrameinte, încercând să înlocuești acestea și altele, cu filmele. Ținta acestora e alta: confirmarea pur și simplu, cu ilustrații artistice, a celor învățate de enoriașii noștri, în școală, din lectură și din predici. Iar asta înseamnă, indiscutabil, o impresie imprimată adânc în memoria spectatorilor și o propagandă nebănuț de rodnică și neuitată. — Atât.

Pr. Sablin Olea

„Criza cărții". Articolul cu titlul ce poartă și aceste nepretențioase șire — iscălit de Pr. Șt. Medveșan într'un nr. trecut al „Unirii", (12, 2. 38) aduce o seamă de sugestii, pe cât de îndreptățite, pe atât de binevenite.

¹⁾ C. E. Roy, op. cit. p. 273, 308, și urm.

Vorbele unui autor străin (*Smiles*) rămân mereu adevărate: Cărțile rele sunt o otrăvă puternică, care răspândește răul. Autorii vinovați, chiar după ce au fost așezați în mormânt, omoară inimile posterității din generație în generație. Cartea bună este o comoară pentru viață, iar cea rea este un spirit chinător.

Nu mai continuăm în această direcție, pentru că ar fi prea multe de spus. Cartea bună este și rămâne fără doar și poate — cea mai puternică armă în slujba adevărului.

De ce atunci această voită — uneori — ignorare și vitregă purtare în mânărea ei? De ce o atât de anemică mobilizare de voințe binefăcătoare menită să răcorească suflete dogorite de arșița unui tipar imund și ateu? De ce o păcătoasă nepăsare în a răspândi, cu apostolic elan, cărți aducătoare de pace în suflete și dorinți de mai bine în inimi?!

Iată câteva întrebări frățești — tot atâtea chestii de conștiință — pentru cei chemați să lupte în slujba adevărului și pentru nebiruitoarii apostoli în ogorul slovei creștine.

Revizuirea conștiinței în această materie, organizarea după posibilități și după împrejurări a *colportajului* pentru plasarea cărții, creșterea de *bibliotecă parohiale* și recrutarea sistematică a cât mai multor *cititori*, vor constitui odată expresia celei mai curate biruinți și se cade neapărat, să aibă cât mai mulți devotați. (Pr. G. Buzășlu).

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele schimbări în școlul clerului eparhial: *Augustin Pop* din Dretea a fost aplicat la cancelaria Administrației Centrale Capitulare; *Ion Sechel* din Bădești a fost numit la Dretea; *Nicolae Floca* din Răchitele, la Vișagu; *Vasile Prakese* din Lupșa, la Enciu; *Eugen Cerghi* din Ghilof, la Sântioana; *Sabin Trușia* din Mărgău, la Vânători. — *Gheorghe Manciu* din Enciu a fost trecut la pensie.

Sf. Părinte împotriva supremațiilor naționale. De aniversarea alegerii întru Pontifice Suprem a Card. Achille Ratti, devenit Piu XI, contele della Torre, directorul cotidianului *L'Osservatore Romano*, semioficioșul Vaticanului, a scris un articol intitulat: *«Misiunea păcii»*. În acest articol sunt reproduse mulțimi de pasagii din lucrările Supremului Pontifice, constatându-se din toate că altădată ca acum și acum ca totdeauna, actualul Sf. Părinte a combătut, cu toată energia, orice tendință de eghemonie ori supremație dictatorială a vre-unei națiuni spre a se da imperialismului *«un suflet eroic»*. Coavinegerea dânsului e alta: Fiecare națiune are un rol de împlinit în opera de înaintare a lumii spre pace și nimenea n-are dreptul de a umili un popor, fiindcă *«un asemenea ostracism ar recădea asupra tuturor»*.

Fapte ale iubirii. Nu de mult credințioșii noștri din *Lodroman* au făcut un gest spontan din cale afară mișcător: s-au îngrijit să se slujască un *parastas* pentru sufletul celui ce fusese cândva *Dr. Ioan Coltor*, canonicul misionar. — Acum ni-se semnaleză un alt atare gest din *Aindul de sus*: Reuniunea *«Sf. Maria»* de sub prezidenția dnei Codarcea, soția păstorului sufletesc din loc, și soc. *«Sf. Inimi»* au făcut pomenirea *† Ștefan Roștanu*, inițiatorul și sufletul mișcării misionare în arhidieceză, în prima Vineri din luna aceasta, tot prin slujirea unui *parastas* pentru sufletul regretatului decedat.

Preoți în slujba apărării antiaeriene. După o informație a lui *Ceps* (= Central European Press) din Praga, clerul slovac din administratura apostolică Trnava a organi-

zat, începând cu sfârșitul lunii Ianuarie c., la Bratislava, un *curs special* de apărare antiaeriană pentru *membrii clerului*. Participanții primesc instrucțiuni dela specialiști privitor la uneltele de luptă împotriva organismului uman, principiile de prim ajutor, pericolele atacurilor aeriene asupra bisericilor, mănăstirilor și a altor clădiri importante, organizarea serviciilor pentru stingerea incendiilor, serviciul sanitar, apărarea individuală și alte numeroase probleme în legătură cu apărarea pasivă contra atacurilor aeriene. Cursuri similare vor fi organizate pentru clerul slovac și în alte orașe mai importante din Slovacia.

Locale. Duminica viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală p. *Octavian Modorcea*, prof. la liceul de băieți.

— Duminica trecută p. *Dr. Nicolae Lupu* a cetit la Casina Meseriașilor din loc mai multe bucați vesele din scrisul său.

Apostolatul în închisori. În 12 Martie 1937 trei deținuți bolnavi din închisoarea din Nanning a fost conduși la dispensariul condus de surorile *«Doamna noastră a Ingerilor»*. Această primă vizită a permis călugărițelor să viziteze pe deținuți în închisoare. Primirea celor au făcut autoritățile a fost din cele mai calde, și supraveghetoarea secției feminine, *Doamna Tshu*, și-a exprimat nădejdea ce o pune în rezultatele acestor vizite atât din punct de vedere igienic cât și moral și religios. Inchișoarea numără mai mult de 500 deținuți, iar surorile au administrat într-o lună 50 de botezuri.

Moartea preotului Iosif Trifa. Chinuit de o boală îndelungată și nemiloasă și hărțuit și de frații și mai marii de aceeași credință religioasă (a fost caterisit), cel ce fusese preotul ortodox *Iosif Trifa* s'a stins din viață spre dimineața zilei de 12 Februarie c. în vârstă de 50 de ani. Adormitul în Domnul lasă după sine o bogată moștenire gazetărească. A fost capul și inima gazetei populare *«Lumina Satelor»* (trecută, forțat, în alte mâini mai apoi) și a scris și o seamă de broșuri pentru popor. Tot de numele lui se leagă și mișcarea religioasă ortodoxă, cunoscută sub numirea de *«Ostea Domnului»*, pe care a știut-o însufleți ca nimeni altul. Om al păcii confesionale (cel puțin în anii din urmă ai vieții sale) — aibă parte de veșnică pace întru Domnul!

Accademia dei Nobili Ecclesiastici, la care se formează diplomații Vaticanului, a fost reorganizată anul acesta și pusă sub diriguirea nemijlocită a Cardinalului secretar de stat. Numărul mereu în creștere al nunțiaturilor și al delegațiilor apostolice au făcut necesară formarea unui număr mai mare de preoți pentru serviciul diplomatic al Sfântului Scaun. În loc de 15, anul acesta Academia din chestie va avea 35 de bisericani, dintre cari 2 francezi, 2 englezi și 1 elvețian. Faptul că au fost admisi și străini pentru un serviciu rezervat până acum Italianilor e ceva nou și se crede că-i cel dintâiu pas spre salvardarea independenței Sf. Scaun pentru cazul că ar amenința vre-o primejdie.

Dela Despărțământul „Astra”, Blaj. Domniile prezidenți ai Cercurilor culturale din Despărțământul Blaj al *«Astreii»*, sunt rugați a trimite până la 1 Martie, raportul amănunțit de activitate pe anul 1937, în conformitate cu adresa trimisă anterior, pentru a putea întocmi raportul general de activitate în vederea adunării generale, care va avea loc în ziua de 13 Martie la Blaj. — v. Președinte, *Dr. Coriolan Suciu*, Secretar, *V. Stoica*.

Telefonul „Unirii”

«Fără experiență». Dacă o vrea și Dumnezeu, marele doctor care se cheamă *«timpul»* va vindeca această boală comună tuturor începătorilor: lipsa de experiență. Cu condiția însă ca să ajutați și Sf. Voastră, citind și recitind mereu manualele de școală și alte lucrări teologice. Dacă ați fi încercat stăruitor această metodă, nu ați avea nici o nedumerire în fața cazului dat. Situația este, adevărat, așa cum ați spus categoric și Sf. Voastră din primul moment. În rânduiala cununiei, după ritualul

nostru, nu este jurământ (ca la protestanți, de ex.), de aceea nici nu există în vreo carte liturgică un formulă de jurământ pentru această împrejurare și nici altfel s'a rânduit vreodată de autoritatea bisericească. — Dacă însă, din motive pe care noi nu le cunoaștem, vi s'ar rut să luați și jurământ mirilor, omiterea lui producând cum spuneți, o mare indignare și tulburare a credincioșilor, nimic nu împiedecă luarea acestui jurământ. Căstoria și fidelitatea conjugală sunt lucruri bune și mai respectarea căroră o poate întări cine vrea și cu această formă sacră a legământului jurat. Formula de jurământ o puteați face imediat Sf. Voastră. Scurtă, simplă, clar cuprinzând tocmai esența acestei legături. A jura mișcă pe ceric, pe limba clopotului etc. cum ați auzit s-ar fi făcut nu știu uude, este evident necoresct. Dacă mai curând la ridiculizarea actului decât la o sporire solemnității lui.

P. Reghin. Neamul *«păcăliților»* nu moare o dată cu două. Se pare chiar că în biserică soră ortodoxă are drept de cetățenie nediscutată. Activitatea celor citesc din *«Pravilă»* pentru toate trebuințele, este numai admisă, ci chiar dată drept model de urmat. Alfel n'ar fi cu putință să citim, de ex. în *«Glasul Monahilor»*, *«cazuri»* în fața căroră nu știm ce e mai la loc, decât ori plânsul. Iată, de pildă, unul din cele *«două cazuri»* publicate în numărul ultim al pomenitei foi (13. 38). Un credincios se plânge Preotului — pe care foaia scotește de sigur foarte înțelept — că fiul său umblă după el cu revolverul, să-l omoare, deși el, ca părinte îl învață numai bine. Cum desleagă preotul acest încercat? Iată cum: *«Omule, să deschidem Pravila dacă vei fi făcut fapte rele, acelea te urmăresc»*. Și-i cu canoanele. Ajunge la unul cu *«respectarea sărbătorilor»*. Creștinul se pocăiește: *«Dumnezeu să mă ierte, le-am respectat»*. Atunci îi dă în cap subit o lumină, adaugă: *«Ca să mă conving dacă nu cumva el este trimis în zilele mari, am să întreb la femeie»*. După câteva zile, omul se întoarce la preot și se desfășoară între ei următorul dialog: — *Omule: «Părinte, am vorbit cu femeia și făcând scoteala când o fost născut, îmi împlinesc 9 luni tocmai în sărbătorile Crăciunului, deși este zămislit în sărbători»*. — *Preotul: «Vezi fiule unde vine păcatul? Vinovat ești d-ta, căci copiii cari zămislisc în zile de sărbători se nasc schilozi, nebuni, cu coadă, cu coarne, iar cei ce se nasc normal devin criminali ori niște stricați»*. — *Omule: «Să mă ierte Dumnezeu părinte, că văd că fiul meu este așa din cauza păcatelor mele»*. — Cu asta dialogul s'a încheiat și omul s'a rezolvat în chipul cel mai ideal cu putință. A-tată numai că arată un model de pastorație cam... coadă și cu coarne!

Dr. B. Cluj. Recitind însemnarea buclucășă, constatăm și noi, cu părere de rău, că ea admite interpretări vari și diametral opuse intențiilor noastre. În chip deosebit, exclamația de încheiere spune, la prima privire, cel puțin, exact contrarul gândului nostru. Deaparte de a aproba, ea voia să fie o îngrijorată ironie pe marginea celor întâmplare. Stilizare nu tocmai norocoasă, pe care o regretăm cu atât mai mult cu cât, din motive de toată știute și mai mari decât voința noastră, nu mai avem posibilitatea de a da explicațiile necesare și a pune în lumină adevăratul gând pe care îl avem. — Credem în totare că cititorii noștri nu s'au lăsat induși în eroare de o mică imprecisiune stilară. Ne cunoșc prea bine decă să poată crede că, fără nici un motiv și peste noapte ne-am fi abătut dela drumul drept al principiilor noastre. Aceasta cu atât mai puțin cu cât noi, la această gazetă judecăm lumea și faptele ei nu după aparențe înșelătoare și trecătoare, ci în lumina adevărurilor eterne ale intereselor permanente, nu momentane, ale neamului și Bisericii noastre. — În colo, Vă suntem mulțumitori pentru interesul ce-l acordăți scrisului nostru modest.

«Fondul școlii greco-catolice» — Teiuș

Concurs la stipendii

Cu termenul de 10 Martie 1938 se publică concurs *«Fondul școlii gr. cat. de băieți și stipendii din Teiuș»*. Mărimea stipendiilor se va stabili în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt candidenții după tată din cele 26 familii grănițerești — înșirate în statutele fondului — care urmează ca elevi ordinari la vre-o școală medie civilă, gimnaziu, liceu, reală, comercială, profesională, academie, ori universitate. — Cererile vor fi provăzute cu următoarele documente: 1. Certificat de botez, din care să se vadă că suplicantele este născut legiuit și-i de religie greco-catolică. 2. Certificat original, și copia legalizată, de pe anul școlar 1937. 3. Testat dela școala ce frecventează în anul școlar 1937/38, arătând că e student (elev) ordinar fără să fie repetent. 4. Schița genealogică, care să se vadă descendența din una din cele 26 familii grănițerești.

Cererile înaintate după termenul de 10 Martie 1938 nu se vor lua în considerare. Teiuș, la 9 Februarie 1938.

Petru Gruia **Iacob Rașiu I.**
paroh-președinte curator